

PROGRAM STUDIÓW – Część B

1. Nazwa kierunku: **PEDAGOGIKA**
2. Poziom kształcenia: **PIERWSZY STOPIEŃ**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁÓW

MK_1_OGÓLNOUCZELNIANY:

- 1) **Ochrona własności intelektualnej** - Przedmiot i podmiot prawa autorskiego. Autorskie prawa majątkowe i osobiste. Umowy autorsko prawne. Dozwolony użytek, prawo cytatu. Plagiat. Odpowiedzialność prawna z tytułu popełnienia plagiatu. Ochrona wizerunku. Katalog dóbr własności przemysłowej. Procedura rejestracji znaku towarowego przed Urzędem Patentowym RP.
- 2) **Technologia informacyjna** - Posługiwanie się komputerem w społeczeństwie informacyjnym. Potencjalne zagrożenia związane z używaniem komputera. Wykorzystywanie komputera zgodnie z zasadami ergonomii i higieny pracy. Praktyczne i efektywne wykorzystywanie wybranego oprogramowania komputerowego w ramach korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji. Narzędzia Web 2.0 (Internet 2.0), podstawy e-learning Blackboard i Moodle, WebQuest). Zagadnienia prawne technologii informacyjnych i ochrona danych. Technika informatyczna (IT) a technologia informacyjna (ICT). Baza danych i hipertekst jako nowe struktury organizacji treści. Cechy i narzędzia komunikacji sieciowej i media mobilne.
- 3) **Emisja głosu** - Rola i znaczenie prawidłowej emisji głosu. Budowa i działanie układu oddechowego. Typy oddychania oraz ćwiczenie oddechu całościowego. Budowa i rola krtani. Czynności narządu głosowego – fonacja. Narządy artykulacyjne – ćwiczenie warg i języka. Artykulacja a dykcja. Rezonans i rezonatory – opanowanie umiejętności prawidłowego ich wykorzystania. Choroby zawodowe i higiena głosu. Opanowanie zasad poprawnej wymowy. Interpretacja tekstu literackiego.
- 4) **Podstawy filozofii i etyki** - Historyczne i geograficzne źródła filozofii i refleksji etycznej. Podział filozofii na ontologię, epistemologię i aksjologię. Wiedza o głównych nurtach filozoficznych i etycznych oraz poglądach czołowych ich przedstawicieli. Główne nurty etyki. Podział dziedzin etyki.
- 5) **Język obcy**

Język angielski rok I - Czynne posługiwanie się językiem obcym na poziomie językowym B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w kontaktach ze specjalistami jak również w komunikacji z osobami spoza grona specjalistów. Korzystanie ze źródeł obcojęzycznych, obejmujących zagadnienia ogólne, akademickie i specjalistyczne, właściwe dla danego kierunku. Czasy i konstrukcje wyrażające przeszłość, teraźniejszość, przyszłość. System szkolnictwa w Polsce i wybranych krajach anglojęzycznych - etapy kształcenia, typy szkół, przedmioty, zagadnienia szkolne, rola nauczyciela. Interkulturowość w kontaktach międzynarodowych i akademickich. Relacje międzyludzkie. Społeczeństwo i problemy społeczne. Praca i poszukiwanie pracy, rozmowa kwalifikacyjna.

Język francuski rok I - Kształcenie sprawności językowych: ćwiczenie mówienia, rozumienia i pisanie tekstów w sytuacjach z życia codziennego, w kontekstach akademickich oraz zawodowych. Kształcenie kompetencji interkulturowej. Motywowanie do samodzielnej pracy:

człowiek, dom, otoczenie, nauka, praca, rodzina, życie towarzyskie, zakupy, podróże, kultura, sport, zdrowie, moda i styl życia.

Język niemiecki rok I - wykształcenie umiejętności czynnego posługiwania się językiem niemieckim w sytuacjach codziennej komunikacji na poziomie elementarnym B2 oraz rozumienie podstawowej leksyki z zakresu pedagogiki i psychologii. Podstawowa wiedza ogólna o krajach niemieckojęzycznych. Techniki komunikacyjne, media elektroniczne, korespondencja mailowa, wiadomości typu SMS. Istotnym elementem kursu jest zintegrowanie umiejętności typowych dla życia codziennego z umiejętnościami skierowanymi na życie na uczelni (kierunek studiów) oraz przyszłą działalność zawodową.

Język rosyjski rok I - Realizacja materiału leksykalno – gramatycznego ze szczególnym uwzględnieniem morfologii i składni oraz praktyczne ich zastosowanie. Nauczanie na poziomie B1 (średnim niższym), doskonalenie umiejętności słuchania i rozumienia, czytania, mówienia, pisania. Podstawowe pojęcia pedagogiki, funkcje pedagogiki, kierunki pedagogiczne i dyscypliny naukowe w pedagogice. Problemy współczesnego świata: globalizacja, migracja, wielokulturowość, rasizm, terroryzm, narkomania, alkoholizm, przestępczość zorganizowana, praca, list motywacyjny, CV, rozmowa kwalifikacyjna, staranie się o pracę, formy zatrudnienia.

Język angielski rok II - Zagadnienia językowe: formy czasownika, konstrukcje wyrażające przeszłość, czasowniki modalne, czasowniki wyrażające zmysły, strona bierna, mowa zależna, sposoby łączenia zdań złożonych, rzeczowniki policzalne, niepoliczalne i zbiorowe, określenia ilościowe, słownictwo ogólne i związane z kierunkiem pedagogiki. Zakres tematyczny: prezentacje – przygotowanie, przedstawienie, problemy, przestępczość, zapobieganie, bezpieczeństwo, media i środki komunikacji. Prasa, radio, telewizja, Internet, sposoby manipulacji, uczciwość, rozrywka i sztuka – tradycje, wydarzenia artystyczne, praca i wybór zawodu; formy zatrudnienia; przebieg kariery; staranie się o pracę; uzależnienia i terapia uzależnień, animacja kultury z arteterapią (wybrane zagadnienia), wolontariat, pedagogika rewalidacyjna (wybrane zagadnienia): praca z osobami głuchymi, niedosłyszącymi, niewidomymi i niedowidzącymi.

Język francuski rok II - Czynne posługiwanie się językiem francuskim w sytuacjach codziennej komunikacji. Rozumienie tekstów specjalistycznych i stosowanie terminologii związanej z naukami pedagogicznymi.

Język niemiecki rok II - Czynne posługiwanie się językiem niemieckim w sytuacjach codziennej komunikacji. Rozumienie tekstów specjalistycznych i stosowanie terminologii związanej z naukami pedagogicznymi.

Język rosyjski rok II - Realizacja materiału leksykalno – gramatycznego ze szczególnym uwzględnieniem morfologii i składni oraz praktyczne ich zastosowanie. Nauczanie na poziomie B1 (średnim niższym), doskonalenie umiejętności słuchania i rozumienia, czytania i rozumienia, mówienia, pisania.

- 6) **Wychowanie fizyczne** - Gry i zabawy ruchowe. Podstawowe elementy techniczne gry w piłce siatkowej, w koszykówce, w piłce nożnej, tenisie stołowym i innych. Ćwiczenia ogólnorozwojowe kształtujące podstawowe cechy motoryczne. Nauka i ćwiczenia na przyrządach kształtujących siłę. Nauka i ćwiczenia na przyrządach aerobowych. Podstawowe formy z rytmiki – proste układy taneczne. Aerobic. CrossFit & Fitness.

MK_2_PODSTAWOWY

- 1) **Psychologia ogólna** - Podstawowe nurty w psychologii. Podstawowe pojęcia i mechanizmy w psychoanalizie, behawioryzmie, psychologii humanistycznej. Procesy uwagi, procesy

organizujące percepcję, procesy identyfikacji i rozpoznawania. Podstawowe prawa i pojęcia w psychofizyce. Psychologia motywacji - teoria przepływu Csikszentmihalyiego, teoria autodeterminacji, teoria Apter, teoria bezradności Seligmana. Psychologia emocji - teorie i badania Zajonc, Schwartz, Russella. Metodologia badań psychologicznych. Inteligencja – podstawowe parametry pomiaru Podstawowe koncepcje i struktura osobowości. Uczenie się - warunkowanie klasyczne i sprawcze. Psychologia świadomości. Rozwój poznawczy w ciągu życia.

- 2) **Socjologia ogólna** - Geneza socjologii, jej twórcy i metody. Wybrane teorie socjologiczne. Socjalizacja - powstawanie istoty społecznej. Zmienność społeczna - rozwój, postęp, nowoczesność, późna nowoczesność, globalizacja, starzejące się społeczeństwo polskie, kobiety, mężczyźni, społeczeństwo, płeć biologiczna i płeć kulturowa, socjologia designu. Struktura społeczna – elementy konstrukcyjne społeczeństwa: status, rola, grupy, organizacje społeczne, interakcja społeczna, sieci stosunków społecznych. Współczesna rodzina - jej funkcjonowanie, problemy i zagrożenia. Zróżnicowanie społeczne i ruchliwość społeczna.
- 3) **Psychologia rozwojowa** - Podstawowe pojęcia i koncepcje z zakresu psychologii rozwojowej i psychologii rozwoju człowieka. Pojęcie zmiany rozwojowej. Cel i sens rozwoju. Czynniki rozwoju człowieka. Periodyzacja rozwoju psychicznego człowieka. Charakterystyka wybranych teorii rozwoju człowieka w ciągu życia. Różnice indywidualne w osobowościowym funkcjonowaniu człowieka. Mechanizmy zaspokajania potrzeb rozwojowych. Zaburzenia rozwoju i kryzysy rozwojowe. Znaczenie wiedzy z psychologii rozwoju w praktyce edukacyjnej. Wspomaganie pedagogiczne w perspektywie psychologii rozwojowej.
- 4) **Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania** - Podstawowe pojęcia - auksologia, ontogeneza, rozwój, akceleracja, dymorfizm płciowy, zdrowie, choroba, wychowanie w kontekście rozwoju człowieka. Cechy charakterystyczne rozwoju człowieka w poszczególnych etapach jego życia. Rozwój motoryczny człowieka. Rozwój czynności poznawczych jako podstawa różnicującej się aktywności. Rozwój seksualny dzieci i młodzieży. Wychowanie do ról rodzicielskich. Zjawiska fizjopatologii rozwoju, przyczyny zaburzeń. Wielokierunkowe oddziaływania na rzecz rodzin z dzieckiem przewlekle chorym. Kryzysy rozwojowe dzieci i młodzieży a możliwości społecznego wsparcia.
- 5) **Socjologia wychowania** - Główne teorie socjologiczne jako podstawa kształtowania się koncepcji socjologii wychowania. Socjalizacja i wychowanie. Rodzina współczesna jako środowisko wychowawcze, procesy wewnątrzrodzinne. Wpływ środowiska na wychowanie i kształtowanie się postaw społecznych. Szkoła w perspektywie krytycznej. Nauczyciel – jego rola we współczesnej szkole. Uczeń i jego środowisko. Klasa szkolna jako grupa społeczna. Nierówności edukacyjne w polskiej szkole. Ryzykowne zachowania młodzieży we współczesnym świecie. Subkultury młodzieżowe – relacje międzygrupowe.
- 6) **Psychologia społeczna i wychowawcza** – Autorytet. Sposoby przeciwdziałania powstawaniu błędów wychowawczych. Alternatywne działania w stosunku do młodzieży zagrożonej patologią społeczną. Sposoby przeciwdziałania mobbingowi w szkole. Społeczności terapeutyczne przeciwdziałające uzależnieniu od narkotyków, społeczności terapeutyczne w rehabilitacji schizofrenii. Depresja i żaloba w kontekście społecznym. Psychologia wychowawcza w aspekcie rozwoju człowieka. Wzajemność oddziaływań w toku interakcji społecznych. Stereotypy i uprzedzenia oraz ich wpływ na społeczne funkcjonowanie człowieka. Przeciwdziałanie procesom dyskryminacji w środowisku szkolnym. Konflikty w środowisku szkolnym, sposoby rozwiązywania konfliktów.
- 7) **Komunikacja społeczna** - Społeczny charakter procesu komunikowania. Definicje procesu komunikowania społecznego z perspektywy różnych ujęć teoretycznych. Funkcje komunikowania społecznego. Modele procesu komunikacji. Kompetencja komunikacyjna i językowa i ich znaczenie w procesie komunikowania społecznego. Cechy komunikowania się. Podstawowe

założenia interakcjonizmu symbolicznego w perspektywie analizy procesu porozumiewania się w społeczeństwie. Założenia teoretyczne w procesie międzypokoleniowego porozumienia. Techniki wspomagające proces komunikowania się. Komunikacja niewerbalna.

- 8) **Podstawy wiedzy o sztuce** - Podstawowe definicje i główne funkcje sztuki. Najważniejsze instytucje sztuki współczesnej w Polsce i na świecie. Podstawowe dziedziny sztuk plastycznych – szczegółowa charakterystyka dyscyplin w oparciu o analizę wybranych dzieł z zakresu sztuk wizualnych.
- 9) **Podstawy metodologii nauk społecznych** - Pojęcie, funkcje, kryteria klasyfikacji i struktura nauki. Pedagogika jako nauka społeczna. Pojęcie metody, metodologii nauk i metodologii badań społecznych. Pojęcie badań naukowych. Poznanie naukowe a poznanie potoczne. Typy badań pedagogicznych. Metody ilościowe i jakościowe w badaniach społecznych. Pojęcie i funkcje teorii w badaniach społecznych. Warsztat naukowy badacza. Etapy badania naukowego a etapy postępowania w badaniach społecznych. Istota, rodzaje i właściwości problemów i hipotez badawczych. Procedura formułowania problemów badawczych. Pojęcie i rodzaje zmiennych i wskaźników. Elementy projektu badawczego w badaniach ilościowych. Metoda, technika i narzędzia badawcze w badaniach ilościowych. Budowa narzędzia badawczego. Badania ilościowe i pomiar w naukach społecznych. Analiza i interpretacja rozkładu zmiennej jakościowej lub ilościowej na podstawie wskaźników struktury. Metody jakościowe w badaniach społecznych. Cechy, proces i warunki poprawności badania jakościowego. Możliwości i ograniczenia stosowania metod ilościowych i jakościowych w badaniach społecznych. Etyczny wymiar badań.

MK_3_KIERUNKOWY

- 1) **Podstawy pedagogiki** - Nauka wśród innych form ludzkiego doświadczenia. Nauka a sztuka, wiedza potoczna, religia, filozofia, mit. Rodzaje wiedzy tworzonej w naukach społecznych. Paradygmatyczny model rozwoju nauki. Współczesne rozumienie humanizmu - świat humanistyczny i zadania edukacji humanistycznej. Klasyfikacje nauk pedagogicznych. Pogranicza pedagogiki i nauk pomocniczych. Przedmiot badań i system pojęciowy współczesnej polskiej pedagogiki. Wychowanie – pojęcie, znaczenia, dylematy. Filozoficzne podstawy edukacji. Związek teorii pedagogicznej z praktyką edukacyjną.
- 2) **Teoria wychowania** – Metodologiczne, aksjologiczne i teleologiczne zagadnienia teorii wychowania. Wychowanie w świetle koncepcji filozoficznych, psychologicznych i pedagogicznych. Wybrane elementy struktury procesu wychowania. Przedstawiciele wybranych orientacji badawczych. Podstawowe pojęcia w teorii wychowania. Struktura procesu wychowania. Osoba wychowawcy. Podstawowe środowiska wychowawcze.
- 3) **Historia wychowania cz.1 i cz.2** - Myśl pedagogiczna w starożytności. Funkcje wychowania średniowiecznego. Reformacja i jej znaczenie. Charakterystyka kontrreformacji i jej znaczenie. Komisja Edukacji Narodowej /1773–1794/. Główne nurty filozoficzne w epoce Oświecenia. Sytuacja społeczno–polityczna w Rzeczypospolitej w okresie powołania KEN. Oświata pod zaborami. Początki pedagogiki specjalnej. Maria Grzegorzewska – twórczyni polskiej pedagogiki specjalnej i jej Metoda Ośrodków Pracy. Oświata w dwudziestoleciu międzywojennym. Działalność stowarzyszeń i organizacji wyższej użyteczności publicznej. Ideologie wychowawcze w II RP. Zmiany strukturalno – organizacyjne szkolnictwa.
- 4) **Dydaktyka ogólna** - Etymologia, geneza i znaczenie nazwy „dydaktyka” - przemiany dydaktyki jako nauki. Struktura nauk dydaktycznych. Uczenie się jako podstawowe pojęcie dydaktyczne. Teorie uczenia się - 3 szkoły uczenia się: behawioralna, poznawcza, humanistyczna. Prawidłowości procesu uczenia się. Rodzaje uczenia się. Cele i treści kształcenia. Kierunki zmian w treściach kształcenia – perspektywa ontodydaktyczna. Zasady, metody i techniki kształcenia. Charakterystyka klasycznych metod kształcenia. Formy organizacyjne kształcenia.

Indywidualizacja kształcenia. Osiągnięcia i niepowodzenia szkolne. Potrzeba rekonstrukcji dydaktyki ogólnej. Progresywistyczny model procesu kształcenia - cechy nowoczesnego modelu procesu kształcenia. Nowoczesne metody kształcenia.

- 5) **Pedeutologia** - Pedeutologia jako subdyscyplina pedagogiczna. Rozwój pedeutologii i jej miejsce w rodzinie nauk pedagogicznych. Dorobek i ewolucja polskiej myśli pedeutologicznej. Przemiany funkcji zawodowych nauczyciela. Perspektywy nauczyciela i jego zawodu w kontekście rozwoju cywilizacyjnego. Nauczyciel wobec zmian w społeczeństwie - nowe role, zadania. Przygotowanie nauczyciela do zawodu Kompetencje nauczyciela współczesnej szkoły. Nauczyciel w Unii Europejskiej i w świecie zglobalizowanym. Specyfika rozwoju zawodowego i osobistego nauczyciela.
- 6) **Polityka i prawo oświatowe** - Podstawowe pojęcia z zakresu polityki i prawa oświatowego. Źródła prawa oświatowego. Funkcjonowanie placówek publicznych i niepublicznych w świetle prawa. Wybrane organy placówek oświatowych realizujące cele statutowe. Nadzór pedagogiczny w świetle aktualnego prawa oświatowego. Polityka oświatowa w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i przedszkolach. Partnerstwo szkoły i środowiska w świetle obowiązującego w Polsce prawa oświatowego. Polityka oświatowa w zakresie kwalifikacji i rozwoju zawodowego nauczycieli.
- 7) **Pedagogika specjalna** - Pedagogika specjalna jako dyscyplina naukowa – przedmiot, zadania, funkcje, struktura, podstawowa terminologia. Tradycyjne i współczesne koncepcje niepełnosprawności, klasyfikacje, etiologia niepełnosprawności. Kierunki zmian w podejściu do osób niepełnosprawnych i ich funkcjonowania w wymiarze jednostkowym i społecznym – od ekskluzji do inkluzji społecznej. Podstawowe zagadnienia z zakresu niepełnosprawności słuchowej, wzrokowej, intelektualnej. Specyfika rozwoju i społecznego funkcjonowania osób z dysfunkcją słuchową, wzrokową, intelektualną. Formy komunikacji osób niesłyszących. Techniczne wspomaganie funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. Podmiotowy i ekologiczny kontekst rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Wybrane formy i metody wspomaganie rozwoju osób z różnym rodzajem dysfunkcji rozwojowej.
- 8) **Pedagogika społeczna** - Geneza i rozwój pedagogiki społecznej. Przedmiot, zadania, funkcje pedagogiki społecznej. Podstawowe kategorie pojęć z zakresu pedagogiki społecznej. Charakterystyka wybranych środowisk lokalnych (miasta i wsi). Grupa rówieśnicza w kontekście wychowawczym oraz współczesnych zagrożeń. Organizacja, struktura, funkcje formalnych grup rówieśniczych. Człowiek w sytuacji zagrożenia – przyczyny, istota problemu, przeciwdziałanie. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność jako zjawiska społeczne. Metody pracy społeczno – wychowawczej. Migracje zagraniczne – ustalenia terminologiczne, podstawowe formy. Czas wolny w kontekście szans wychowawczych i zagrożeń. Zagadnienia integracji oddziaływań pedagogicznych rodziny i szkoły. Pozarządowe formy pomocy dziecku i rodzinie. Dziecko chore i niepełnosprawne w rodzinie, szkole i środowisku rówieśniczym. Człowiek w obliczu śmierci. Formy pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym w środowisku lokalnym. Wolontariat jako forma pomocy człowiekowi i odpowiedź na współczesne potrzeby społeczne. Sektor pozarządowy – uwarunkowania prawne i formy funkcjonowania.
- 9) **Andragogika** - Intelektualne możliwości rozwojowe człowieka w okresie dorosłości. Instytucjonalny i metodyczny wymiar wspomaganie rozwoju człowieka dorosłego. Problemy późnej dorosłości i implikacje społeczne wynikające ze starzenia się populacji. Kształtowanie własnej przyszłości na podstawie analiz biograficznych. Teoretyczno-metodologiczne założenia andragogiki. Elementy dydaktyki dorosłych. Proces kształcenia człowieka dorosłego. Badania biograficzne w teorii i praktyce andragogicznej. Gerontologia edukacyjna oraz edukacja ludzi starszych w Polsce i na świecie. Biografia edukacyjna – nową wersją życia.
- 10) **Diagnostyka pedagogiczna** - Diagnoza pedagogiczna - schemat procesu poznania diagnostycznego, aspekty diagnostyczne, podstawowe zasady diagnozy pedagogicznej, diagnoza

środowiskowa. Metody i techniki diagnozowania: metoda indywidualnych przypadków, metoda sondażu diagnostycznego, metoda środowiskowa. Diagnoza potrzeb opiekuńczych: definicja potrzeb ludzkich, klasyfikacje potrzeb, potrzeby opiekuńcze. Diagnoza środowiska lokalnego: wspólnota lokalna, poczucie wspólnotowości. Diagnoza społeczna, potrzeby społeczne. Diagnoza nieprzystosowania społecznego, rodzaje definiowania nieprzystosowania społecznego, symptomy nieprzystosowania, diagnozowanie nieprzystosowania – techniki diagnostyczne. Diagnoza przystosowania szkolnego uczniów, przystosowanie szkolne, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza dojrzałości szkolnej, dojrzałość szkolna, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza trudności szkolnych, trudności szkolne, trudności wychowawcze, etiologia, narzędzia diagnostyczne.

MK_4_FAKULTATYWNY

- 1) **Przedmiot do wyboru 1** - Podstawowe kompetencje pedagogiczne pozwalające efektywnie poznać siebie i innych oraz zarządzać sobą i grupą. Umiejętności percepcji sytuacji zadaniowych, zdolności do eksplorowania własnych, nieuświadomionych wcześniej zasobów, do zgłaszania własnych idei i pomysłów. Zdolności do percypowania emocji, postaw, nastawień, myśli i działań członków grupy, zdolności do uzyskania dystansu emocjonalnego i intelektualnego. Zdolności myślenia i działania refleksyjnego. Rozwijanie zdolności do poszukiwania i osiągania wartości uniwersalnych w kierunku doskonalenia kompetencji pedagogicznych w jej wielorakich przejawach.
- 2) **Przedmiot do wyboru 2** - Zintegrowanie wiedzy teoretycznej zdobytej w ramach realizacji różnych przedmiotów, w tym z modułu specjalnościowego. Zintegrowanie wiedzy deklaratywnej i proceduralnej poprzez tworzenie różnych praktycznych projektów działań edukacyjnych z dziećmi, młodzieżą lub dorosłymi. Rozwijanie zdolności do tworzenia własnych koncepcji lub modeli pracy pedagogicznej, w kierunku doskonalenia kompetencji pedagogicznych w jej wielorakich przejawach.

MK_5_DYPLOMOWY

- 1) **Seminarium licencjackie** – Przygotowanie do wyboru i właściwego zrozumienia przez studenta tematu pracy licencjackiej, analiza publikacji i stopniowe przygotowanie studenta do wyboru tematem pracy. Pisanie prac (zapoznanie studentów z wymogami formalnymi pracy licencjackiej, redakcja tematu pracy, przygotowanie treści pracy, dobór bibliografii. Przedstawianie i refleksja nad instrumentem badawczym oraz informacja teoretyczna używana w badaniu. Projektowanie i prowadzenie badań z wykorzystaniem elementarnej terminologii używanej w pedagogice. Napisanie i obrona pracy licencjackiej.

MK_6_PRAKTYKI ZAWODOWE

- 1) **Praktyki zawodowe (2 tyg. = 30h)** - Praktyka 30-godzinna ma charakter obserwacyjny i asystencki. Polega na obserwacji (hospitacji) oraz podejmowaniu działań asystenckich, wykonywaniu zadań określonych przez opiekuna praktyki ze strony Organizatora praktyk.
- 2) **Praktyki zawodowe (6 tyg. = 120h)** - Zasadniczym celem praktyki studenckiej jest wykorzystanie zdobytej podczas studiów wiedzy teoretycznej niezbędnej do realizacji zadań, podejmowanych w konkretnym środowisku lokalnym przez instytucje i placówki funkcjonujące w obszarze pracy pedagogicznej. Istotne jest skonfrontowanie jej z rzeczywistością dydaktyczną, wychowawczą, opiekuńczą, profilaktyczną i resocjalizacyjną pod kątem przyszłej pracy zawodowej. Zadaniem studentów jest wieloaspektowe poznanie funkcjonowania placówki, stosowanych metod pracy i procedur organizacyjnych. Celem praktyki jest ponadto zdobycie przez studentów doświadczenia w rozwiązywaniu sytuacji trudnych, zdobycie i doskonalenie kompetencji i umiejętności organizacyjnych oraz społecznych niezbędnych do samodzielnego

planowania ścieżki rozwoju oraz wypełniania w przyszłości obowiązków zawodowych z zakresu wybranej specjalności. Realizacja zadań w trakcie trwania praktyk wynikają ze specyfiki pracy instytucji. Poszczególne zadania określone są Programem Praktyk.

MK_7a_ DO WYBORU animacja kultury z arteterapią

- 1) **Podstawy wiedzy o kulturze** – Treść i zakres pojęcia kultury. Definicje kultury. Kultura i kultury. Język i myślenie o świecie. Czas i przestrzeń w kulturze. Obrzędy, symbole, rytuały. Rodzina i pokrewieństwo. Tabu kazirodztwa. Egzogamia, endogamia, poliandria, poligynia. Etniczność i wielokulturowość. Ewolucja kultury. Globalizacja i nowa lokalność. Postmodernistyczna krytyka kultury. Badania prowadzone w ramach subdyscyplin współczesnej antropologii kulturowej: badanie mitów i rytuałów, języka i symboli, czasu i przestrzeni (proksemika), antropologia widowisk, antropologia pokrewieństwa, antropologiczne badania kultury współczesnej. Klasyczne orientacje antropologiczne.
- 2) **Teoria i praktyka mediów współczesnych** - Nowe media – definicje, klasyfikacje, teorie. Język nowych mediów. Współczesna refleksja teoretyczna w obszarze rozwoju oraz oddziaływania mediów. Historia i rozwój współczesnych mediów. Społeczne czynniki kształtujące przeobrażenia przekazów medialnych. Współczesne teorie mediów. Cechy przekazu medialnego. Podstawowe modele komunikacji międzyludzkiej. Procesy komunikacji medialnej i ich związek z przemianami kultury. Hybrydyzacja i zanik gatunków w nowych mediach. Rzeczywistość wirtualna i rzeczywistość rozszerzona jako wyzwania dla tożsamości, kultury, sztuki i edukacji.
- 3) **Metodyka animacji kultury** - Animacja kultury. Animator kultury. Metody animacji małej grupy. Planowanie i realizacja projektów animacyjnych. Pisanie projektu animacyjnego. Przygotowanie wydarzenia kulturalnego. Podstawowe instytucje działalności kulturalnej. Placówki i organizacje kulturalne w województwie podlaskim.
- 4) **Estetyka** - Estetyka jako filozofia sztuki i refleksja nad kulturą współczesną. Dzieje pojęcia sztuka i definiowanie sztuki najnowszej. Wartości artystyczne, estetyczne i nadestetyczne. Twórczy odbiór sztuki. Przekraczanie granic w sztuce. (Bez)wartościowość kiczu i anestetyka. Rzeczywistość sztuki jako rzeczywistość wyobraźni. Piękno we współczesnej sztuce i kulturze. Interpretacja sztuki najnowszej.
- 5) **Formy ekspresji plastycznej** - Ekspresja – definicja pojęcia, rodzaje ekspresji, formy ekspresji plastycznej, rozwijanie wyobraźni plastycznej, pamięci wzrokowej oraz skojarzeń i fantazji w realizacjach rysunkowych. „Rozumienie rzeźby - rozumienie siebie” - warsztaty rzeźbiarskie. „Strojenie zmysłów”, „Odkrywanie uczuć” - ćwiczenia z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych. Ekspresjonizm – charakterystyka kierunku artystycznego. „Autoportret ekspresjonistyczny” – collage.
- 6) **Edukacja kulturalna** - Aktualizacja pedagogicznej refleksji nad istotą kultury w działaniach edukacyjnych i kształtowaniu człowieka. Rola kultury popularnej jako nowego kontekstu edukacji kulturalnej. Podstawowe pojęcia związane z edukacją kulturalną. Uczestnictwo w kulturze. Zapoznanie z instytucjonalnymi formami edukacji kulturalnej.
- 7) **Diagnostyka potrzeb kulturalnych** - Pojęcia: kultura, uczestnictwo w kulturze, potrzeba kulturalna. Badania ilościowe i jakościowe w diagnozowaniu potrzeb kulturalnych. Wyobraźnia etnograficzna jako metoda badania twórczych praktyk kulturowych. Kontrkultura - uczestniczenie w kulturze jako strategia oporu. Organizacja i etapy badań diagnostycznych. Sposoby pozyskiwania danych w badaniach potrzeb kulturalnych. Diagnoza potrzeb kulturalnych – analiza wybranych przykładów, tworzenie własnych projektów badawczych, prezentacje wyników badań własnych.

- 8) **Marketing w kulturze** - Podstawowe pojęcia marketingu w kulturze. Definicja kultury (kultura wysoka i masowa), definicja sztuki, dziedziny kultury. Podmioty działające w sferze kultury. Publiczne instytucje kultury i ich misja realizowania założeń polityki kulturalnej państwa. Marketing instytucji kultury. Instrumenty marketingu. Produkt kultury i jego specyficzne cechy. Motywy uczestnictwa w kulturze. Współpraca z mediami i społecznością lokalną. Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych z wykorzystaniem Internetu i social mediów.
- 9) **Podstawy psychoterapii** - Podstawowe zagadnienia oraz najważniejsze współczesne osiągnięcia kierunków psychoterapii. Główne nurty w psychoterapii. Modele pomocy psychologicznej i poradnictwa. Wybrane praktyczne zastosowania różnych modeli psychoterapii. Podstawowe elementy procesu psychoterapii. Kontrakt terapeutyczny. Wybrane zjawiska terapeutyczne: przeniesienie i przeciw przeniesienie, opór i formy oporu, nurt kognytywny w psychoterapii. Zagadnienia etyczne w pracy psychoterapeuty. Niebezpieczeństwa i gratyfikacje związane z zawodem psychoterapeuty.
- 10) **Drama** - Rozumienie dramy i pojęć pokrewnych. Przegląd współczesnych teorii dramy. Różnice między dramą, psychodramą a teatrem. Zabawa i teatr jako źródła dramy. Dramowe przedstawienie improwizowane. Teoriopoznawcze przesłanki zastosowania dramy w edukacji. Teoretycy dramy i główni popularyzatorzy metody. Cele dramy (wychowawczy, terapeutyczny, kreatywny, inspirujący, komunikacyjny, integrujący, indywidualizujący). Etapy przygotowania dramy i podstawowe typy ról. Techniki dramy. Drama społeczna.
- 11) **Sztuka nowoczesna** - Publiczne instytucje sztuki. Mechanizmy działania oraz programy merytoryczne realizowane w wybranych instytucjach sztuki na świecie i w Polsce. Międzynarodowe, cykliczne przeglądy sztuki współczesnej, czyli nowoczesne instytucje sztuki o globalnym charakterze. Znaczenie działalności edukacyjnej instytucji sztuki w budowaniu społeczeństwa świadomych i aktywnych odbiorców sztuki współczesnej. Przegląd programów edukacyjnych realizowanych w wybranych muzeach sztuki i galeriach niekomercyjnych w Polsce. Ekspresja artystyczna jako zdolność sugestywnego wyrażania doświadczeń wewnętrznych.
- 12) **Kultura plastyczna** - Podstawowe dziedziny sztuk plastycznych. Kształtowanie kultury wizualnej. Analiza zjawisk wizualnych. Poznawanie cech odróżniających dzieła sztuki od wytworów nieposiadających wartości artystycznych. Elementarne pojęcia dotyczące kompozycji plastycznej. Wybrane zagadnienia z literatury. Współczesny design, projektowanie graficzne. Główne kierunki i przedstawiciele sztuki współczesnej. Kształcenie umiejętności posługiwania się podstawowymi technikami (materiałami i narzędziami) plastycznymi wykorzystywanymi w edukacji artystycznej dzieci i młodzieży.
- 13) **Kultura muzyczna** - Podstawowe wiadomości z historii muzyki. Rozwijanie sfery estetycznej i emocjonalnej. Znaczenie notacji muzycznej w rozwoju muzyki. Rytmika jako środek ekspresji kompozytorskiej. Dźwięk jako tworzywo muzyki Typy skal muzycznych. Melodyka w fakturze polifonicznej i homofonicznej. Pojęcie interwału w muzyce. Dynamika i artykulacja w praktyce wykonawczej. Polskie tańce narodowe.
- 14) **Kultura filmowa** - Estetyka kina niemego. Styl i forma w kinie niemy. Rola dźwięku w kinie. Film jako system formalny. Opowiadanie i narracja. Film dokumentalny. Adaptacje filmowe. Kino gatunków.
- 15) **Kultura teatralna** - Źródła teatru. Początki teatru polskiego - formy religijne i świeckie. Powstanie Teatru Narodowego. Teatr polski w czasie trzech rozbiorów. Reformatorzy teatru w XIX i XX wieku. Wielcy inscenizatorzy: Józef Szajna, Tadeusz Kantor, Jerzy Grotowski. Teatr off, sceny alternatywne. Antropologia teatru. Wielopostaciowość teatru. Definicje związane ze sztuką teatru. Definicja dramatu, analiza tekstu dramatu. Realizacja sceniczna tekstu epickiego. Adaptacja prozy na język sceny. Najnowsza dramaturgia polska. Teatr Papahema w Teatrze Dramatycznym w Białymstoku.

- 16) Warsztaty instrumentalne** - Nauka gry na instrumentach klawiszowych oraz doskonalenie umiejętności technicznych i interpretacyjnych. Wskazówki metodyczne dotyczące gry: postawa przy instrumencie, układ rąk, sposoby wydobywania dźwięku (artykulacja), wstępne ćwiczenia prawej i lewej ręki w obszarze klucza wiolinowego i basowego w zakresie kwinty. Rozszerzenie czytania dźwięków w wyżej wymienionych kluczach do oktawy razkreślnej i małej. Zastosowanie podstawowej techniki palcowej w przyswajaniu piosenek i utworów diatonicznych z uwzględnieniem zasady stopniowania trudności. Próby wykorzystania niektórych funkcji keyboardu w akompaniamencie opracowanych utworów.
- 17) Finansowanie kultury w realiach UE** - Podstawowe zasady i źródła finansowania działalności kulturalnej w Polsce. Przykładów nowych, alternatywnych metod finansowania działalności kulturalnej. Zasady i źródła finansowania działalności w ramach funduszy UE. Programy operacyjne jako źródło finansowania projektów w dziedzinie kultury. Zasady kwalifikowalności wydatków na przedsięwzięcia w dziedzinie kultury. Dobre praktyki projektów realizowanych ze środków zewnętrznych w dziedzinie kultury.
- 18) Edytorstwo** - Podstawy współczesnego edytorstwa. Historia pisma, druku i typografii. Od publikacji tradycyjnych po wydawnictwa multimedialne i hipermedialne. Symulacje procesów wydawniczych różnych typów publikacji. Narzędzia składu tekstu, programy graficzne, fotograficzne i malarskie, programy do realizacji dźwięku, narzędzia do prezentacji multimedialnych oraz służące przygotowaniu publikacji internetowych. Ćwiczenia logotypiczne. Publikacja tradycyjna a publikacje multimedialne - łączenie tekstu z obrazem i dźwiękiem.
- 19) Arteterapia** - Podstawowe dziedziny arteterapii. Terapeutyczne i diagnostyczne funkcje plastyki. Podstawowe techniki plastyczne wykorzystywane w terapii zajęciowej. Barwy - ich znaczenie, symbolika i wpływ na psychikę człowieka. Maski w zajęciach terapeutycznych - znaczenie i możliwości jej wykorzystania. Ćwiczenia interaktywne w terapii zajęciowej. Ćwiczenia z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych podnoszących sprawność manualną. Warsztaty w technice asamblażu z wykorzystaniem osobistych przedmiotów.
- 20) Muzykoterapia** - Funkcje muzyki w procesie terapeutycznym. Muzykoterapia na świecie i w Polsce – rys historyczny. Elementy dzieła muzycznego. Praktyczne wykorzystanie instrumentarium Orffa w muzykoterapii. Podstawowe kierunki teoretyczne muzykoterapii. Muzykoterapia percepcyjna - techniki kierowanej wyobraźni, trening autogenny Szulca, techniki relaksacyjne, wizualizacja.
- 21) Biblioterapia** - Pojęcie biblioterapii, arteterapii, pedagogiki twórczości i zabawy. Terapeutyczne i autoterapeutyczne właściwości tekstów literackich. Przykłady najnowszej prozy dla dzieci w Polsce i na świecie. Konstruowanie scenariuszy zajęć adresowanych dla dzieci z wykorzystaniem technik biblioterapii i elementów arteterapii. Znaczenie bajkoterapii, mitoterapii oraz analiza przypowieści jako metod katarskich i relaksacyjnych oraz ich roli w uśmierzaniu napięć emocjonalnych. Wartość fantazjowania. Psychoanalityczne podejście do baśni. Problem przemijania i śmierci w baśniach. Autoterapeutyczne właściwości przypowieści religijnych i filozoficznych. Interpretacje wybranych baśni Andersena. Metody autoanalizy.
- 22) Kinoterapia** - Kompetencje i zjawstwo w posługiwaniu się artefaktem filmowym w działalności terapeutycznej (terapii przez sztukę). Kinoterapia jako metoda niesamodzielna, wspomagająca w tradycyjnych zajęciach terapeutycznych bądź rozwojowych. Rozumienie symboliki dzieła filmowego, jego języka, form wyrazu i sposobów budzenia emocji.
- 23) Wybrane problemy kultury współczesnej** - Refleksje krytyczne na temat kultury nowoczesnej. Analiza społeczeństwa masowego w ujęciu J. Ortega y Gasset. Refleksja krytyczna przedstawicieli szkoły frankfurckiej. Krytyka kultury M. Heideggera. Analiza styku osobowości

i kultury w teorii Davida Riesmana. Psychoanalityczne ujęcie kultury Zygmunta Freuda, Ericha Fromma i Karen Horney.

- 24) Historia sztuki** - Podstawowe problemy dotyczące sztuki europejskiej epoki starożytnej, wieków średnich i ery nowożytnej. Analiza wybranych zjawisk sztuki nowoczesnej i współczesnej. Dziedzina sztuki jest tu prezentowana w perspektywie kulturoznawczej – jako świadectwo przeobrażeń kultury i jednocześnie z ukazaniem jej kulturowych funkcji.
- 25) Kultura literacka** - Literatura wobec przemian kulturowych i społecznych. Literatura a nowe media. Literatura i jej współczesne adaptacje teatralne/muzyczne/filmowe. Rola pisarza we współczesnym społeczeństwie. Literatura i marketing. Rynek wydawniczy w Polsce. Czasopisma literackie (w tym internetowe). Instytucje życia literackiego. Konkursy i nagrody literackie w Polsce. Relacje między literaturą wysokoartystyczną i trzeciorzędną. Polska literatura popularna. Dawne obiegi literatury. Społeczny fenomen fantastyki (twórczość Rowling, Tolkiena).
- 26) Formy ekspresji muzycznej** - Śpiew, mowa, piosenka – różne sposoby nauczania piosenki, śpiew na 2, 3 i więcej głosów. Gra na instrumentach – podział instrumentów muzycznych na grupy, instrumentarium orkiestrowe, akompaniament do poznanych wcześniej utworów. Słuchanie muzyki – muzyka programowa i ilustracyjna, muzyka instrumentalna i wokalnoinstrumentalna. Tworzenie muzyki – tworzenie ilustracji muzycznych do wierszy, obrazków i opowiadań. Ruch z muzyką – ilustracja ruchowa zabaw dziecięcych – ruch przy akompaniamencie poznanych wcześniej piosenek. Scenariusz wirtualnej imprezy muzycznej przygotowany przez studentów.
- 27) Sztuka mówienia** - Ćwiczenia w zakresie sztuki słowa. Elementarne wiadomości z zakresu budowy narządu głosowego i powstawania głosu. Prawidłowa impostacja dźwięku i techniki oddechowe. Optymalne wykorzystanie rezonatorów. Wyrazistość artykulacji, akcentowanie, intonacja i frazowanie, tempo wypowiedzi i wykorzystanie pauz. Interpretacja tekstu literackiego. Wystąpienia publiczne - dobór słownictwa, radzenie sobie z trudnymi emocjami, unikanie gaf i przejęzyczeń oraz niebezpieczeństw manipulacji. Etyczna funkcja utworu literackiego. Semantyka języka artystycznego. Style w literaturze.

MK_7b_ DO WYBORU edukacja medialna

- 1) Edytorstwo** - Elementy procesu wydawniczego. Działalność wydawnicza w Polsce – aspekty prawne i organizacyjne. Typy publikacji. Standardy edytorskie publikacji drukowanych. Standardy publikacji fonograficznych, audiowizualnych i multimedialnych. Publikacja tradycyjna a publikacje multimedialne, Wydawnictwa elektroniczne, zasady tworzenia publikacji multimedialnych. Grafika wektorowa i rastrowa, fotografia półtonowa i barwna w publikacji. Wstępne prace graficzne. Oprogramowanie do zarządzania i przetwarzania plików graficznych. Logotypizacja nazwy.
- 2) E-learning** - Istota edukacji na odległość. Podstawowe terminy i ich zmieniające się znaczenia. Geneza kształcenia na odległość. Powiązania potrzeb rynku usług oświatowych z możliwościami rozwiązań technicznych i organizacyjnych. Osiągnięcia poszczególnych krajów na świecie w zakresie edukacji na dystans. Korzystanie z platformy e-learningowej. Posługiwanie się komputerem w społeczeństwie informacyjnym. Zagrożenia związane z pracą w sieci komputerowej. Podstawowe założenia dotyczące organizacji i prowadzenia szkoleń przez Internet, w tym z wykorzystaniem platformy Moodle i Blackboard. Zasady i metody pracy oraz

narzędzia komunikacji i nauki w e-nauczaniu. Zasady tworzenia szkoleń z wykorzystaniem różnych modułów dostępnych na platformach.

- 3) **Pedagogika mediów** - Podstawowa terminologia. Pojęcie, cele, przedmiot pedagogiki medialnej. Nowe media – ustalenia terminologiczne, rodzaje nowych mediów i ich cechy. Edukacja medialna dzieci i młodzieży oraz dorosłych – podstawowe zadania i realizacja. Modele procesu komunikowania. Teoretyczne i metodologiczne podstawy analizy treści przekazów medialnych. Wybrane teorie wyjaśniające relacje: człowiek – media. Media jako czynnik wspomagający proces wychowania dziecka w rodzinie. Kompetencje medialne – nowym wyzwaniem edukacji medialnej. Wybrane zagadnienia dotyczące metodologii badań nad mediami.
- 4) **Podstawy multimediiów** - Istota i rozwój kształcenia multimedialnego. Kształcenie multimedialne jako nauczanie „wielokodowe”. Przekazywanie informacji w procesie kształcenia multimedialnego. Kształcenie multimedialne jako swoiste rozwinięcie koncepcji wielostronnego nauczania – uczenia się. Podział audiowizualnych materiałów dydaktycznych (AMD). Edukacyjne pakiety multimedialne. Narzędziowe i edukacyjne funkcje multimediiów. Projektowanie zajęć z wykorzystaniem multimediiów. Praktyczne wykorzystanie wybranych pakietów multimedialnych.
- 5) **Podstawy wiedzy o kulturze** - Podstawowe pojęcia z zakresu antropologii kulturowej. Subdyscypliny współczesnej antropologii kulturowej. Klasyczne orientacje antropologiczne. Przełomy w rozwoju kultury. Ewolucja metod i przedmiotu badań antropologicznych. Kulturowe czynniki kształtowania tożsamości. Język i myślenie o świecie. Czas i przestrzeń w kulturze. Obrzędy, symbole, rytuały. Rodzina i pokrewieństwo. Etniczność i wielokulturowość. Ewolucja kultury. Globalizacja i nowa lokalność. Postmodernistyczna krytyka kultury. Świadomość relatywizmu kulturowego. Analiza współczesności w kategoriach antropologicznych
- 6) **Podstawy wiedzy o kulturze informacyjnej** - Analiza kategorii pojęciowej „kultura informacyjna”. Przemiany współczesnego świata w perspektywie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Internet jako rewolucja w procesach tworzenia i wymiany informacji. Informacja i wiedza – wyjaśnienia terminologiczne, funkcje, zależności. Przeładowanie informacyjne jako jeden z atrybutów środowiska informacyjnego człowieka. Umiejętność zarządzania informacjami. Teoria kognitywistyczna, konstruktywistyczna i konektywistyczna w edukacji informacyjnej wspieranej mediami.
- 7) **Teoria komunikowania** - Komunikowanie jako proces. Modele procesu komunikowania się. Istota i funkcje języka. Teorie komunikowania interpersonalnego. Kompetencje językowe a kompetencje komunikacyjne. Komunikacja niewerbalna. Zaburzenia komunikacji. Sztuka skutecznego porozumiewania się. Podstawy komunikowania się w grupach. Komunikacja zapośredniczona – czyli komunikacja za pośrednictwem Internetu. Oddziaływanie środków komunikowania masowego.
- 8) **Antropologia mediów** - Podstawy antropologii mediów. Problemy przemysłu kulturowego. Wpływ mediów na rozwój kultury masowej. Propaganda, perswazja i manipulacja medialna. Kodowanie i dekodowanie tekstów medialnych. Interpretacja medialnych dyskursów. Wpływ mediów na sferę publiczną i prywatną. Logocentryzmu vs. piktocentryzmu w ewolucji mediów. Wybrane metody analizy przekazów medialnych. Dyskurs medialny, semiologia, hermeneutyka.
- 9) **Etyczne podstawy mediów** - Etyczne problemy i zagadnienia oddziaływania mediów na odbiorców w złożonym środowisku kulturowym i prawnym świata współczesnego. Etyka, etyka mediów. Etyka dziennikarska. Obiektywizm i prawda w mediach. Społeczne oddziaływanie mediów. Etyczne kodeksy pracowników medialnych. Deontologia mediów.
- 10) **Mechanizmy oddziaływania mediów** - Ewolucja poglądów dotyczących siły mediów i mechanizmów ich oddziaływania. Strukturalne i semiotyczne analizy przekazów medialnych.

Dyskurs jako przedmiot i metoda badań. Stygmatyzacja w dyskursach medialnych . Opera mydlana i telenowela – ich aksjologia i mechanizmy oddziaływania. Konwergencja mediów i społeczności fanów . Mass media i reklama w kulturze konsumpcyjnej. Wizerunki kobiet i mężczyzn w reklamie oraz ich konsekwencje .Wpływ mass mediów na życie społeczne. Rola mass mediów w formowaniu tożsamości zbiorowej i reprodukcji kultury. Telewizja a rzeczywistość – terapeutyczne i autoterapeutyczne funkcje programów reality show i talk show .

- 11) **Medioznawstwo** - Podstawy współczesnej wiedzy o mediach. Rozumienie, analiza i interpretacja przekazów medialnych. Wpływ przekazów medialnych na społeczeństwo w świetle współczesnych teorii medioznawczych. Historia mediów. Komunikacja medialna – istota i specyfika. Elementy procesu komunikacji a tworzenie i odbiór medialnego przekazu. Hybrydyzacja i zanik gatunków w nowych mediach. Język mediów: formy i konwencje. Media a ideologia. Nadawca i odbiorca mediów. Od masowego produktu po treści tworzone przez użytkownika. Ekonomia mediów i przemysł medialny. Konsument jako producent (produsage, prosument). Remediacja, kultura konwergencji i remiksu. Tożsamość w erze mediatyzacji. Kreowanie i recepcja medialnego wizerunku. Nowe media - definicje, klasyfikacje, teorie. Cyberkultura, cyberprzestrzeń, rzeczywistość wirtualna i rozszerzona. Tendencje rozwoju współczesnych mediów.
- 12) **Metoda projektów i metoda WebQuest** - Metoda projektów w ujęciu teoretycznym – definicje, ujęcie historyczne, fazy realizacji, wartości edukacyjne metody, środki dydaktyczne i narzędzia ICT wykorzystywane w metodzie projektów. Metoda WebQuest w teorii - istota metody, rodzaje i budowa WebQuestów, narzędzia do tworzenia WebQuestów. Metoda projektów w praktyce – praca grupowa.
- 13) **Metodyka tworzenia edukacyjnych programów komputerowych** - Cechy i funkcje oprogramowania edukacyjnego. Metodyka komputerowego wspomaganie procesu kształcenia. Projektowanie i realizacja multimedialnych programów edukacyjnych. Projektowanie jednostek dydaktycznych wzbogaconych o nowoczesne formy upoglądowania. Stosowanie oprogramowania do tworzenia komponentów multimedialnych programów komputerowych. Psychologiczne i pedagogiczne uwarunkowania procesu nauczania-uczenia się z wykorzystaniem multimedialnych technologii informacyjnych. Wykorzystanie rozwiązań stymulujących poszczególne procesy uwagi
- 14) **Prawne podstawy mediów** - Podstawowe prawa i obowiązki dziennikarzy. Rejestracja dzienników i czasopism. Tytuł prasowy i jego ochrona. Sprostowanie prasowe. Internet a prasa. Działalność prasy a ochrona danych osobowych. Naruszenie dóbr osobistych osób publicznych przez media. Wykorzystywanie przez prasę utworów chronionych prawem autorskim: wyjątki, wyłączenia i ograniczenia. Zadania organizacji zbiorowego zarządzania.
- 15) **Projektowanie edukacyjnych aplikacji multimedialnych** - Multimedia w dydaktyce. Definicja multimediiów. Charakterystyka multimedialnych programów edukacyjnych. Zasady interakcji człowiek – komputer. Sposoby pozyskiwania danych. Przegląd edukacyjnych zasobów Internetowych. Zasady tworzenia portali edukacyjnych. Projektowanie gier komputerowych. Rola gier komputerowych w nauczaniu. Tworzenie filmu edukacyjnego. Wykorzystanie programów multimedialnych w procesie dydaktycznym.
- 16) **Teoria sztuki** – Definicja sztuki i przemiany jej rozumienia na przestrzeni dziejów. Artysta, jego rola społeczna oraz przemiany roli i funkcji w społeczeństwie. Pojęcie twórczości i jego przemiany na przestrzeni dziejów. Odbiorca i odbiór sztuki. Rzeczywistość sztuki jako rzeczywistość wyobraźni. Piękno we współczesnej sztuce i kulturze. Wartości artystyczne i estetyczne. Ikonografia i ikonologia. (Bez)wartościowość kiczu i anestetyka. Interpretacja sztuki najnowszej - na podstawie aktualnej wystawy w Galerii Arsenał w Białymstoku.

- 17) Warsztat dydaktyki multimedialnej** - Efektywne wykorzystywanie multimediiów w procesie dydaktycznym. Umiejętności komponowania elementów filmu, dźwięku i grafiki w jednym projekcie multimedialnym o charakterze dydaktycznym. Podstawowe zasady budowy poprawnej dydaktycznej prezentacji multimedialnej. Tworzenie prostych stron WWW do zastosowań edukacyjnych.
- 18) Warsztat edycji dźwięku** - Cyfrowy dźwięk w realizacjach audialnych (mowa, muzyka, otoczenie dźwiękowe). Procesy i narzędzia współczesnej produkcji dźwiękowej i muzycznej na potrzeby mediów audialnych (radio, fonografia), multimediiów (gry komputerowe, media mobilne) mediów audiowizualnych (film, telewizja, internet). Parametry dźwięku. Podstawy nagrań i montażu audio. Budowanie przestrzeni dźwiękowej. Etapy produkcji studyjnej – od rejestracji dźwięku i syntezy cyfrowej do masteringu. Oprogramowanie do cyfrowej edycji i produkcji dźwięku. Edytory audio. Sound design. Media mobilne w edycji audio. Tworzenie podcastu, jingle'a radiowego i udźwiękowanie obrazu wideo.
- 19) Warsztat edycji fotograficznej i filmowej** - Podstawowe pojęcia z zakresu fotografii/filmu. Wybrane rodzaje fotografii i ich edycja w programie Lightroom: architektura, portret, zdjęcia przeeksponowane, zdjęcia niedoeksponowane, malowanie światłem. Podstawy obsługi programu Adobe Premiere Pro. Komunikat wizualny i jego edycja w programie do postprodukcji.
- 20) Wychowawcze i edukacyjne aspekty gier komputerowych** - Gry komputerowe jako nieodzowny element współczesnego świata. Zagrożenia i korzyści płynące z grania w gry komputerowe w świetle literatury fachowej. Bezpieczne korzystanie z gier komputerowych. Rodzaje gier komputerowych. Gry komputerowe w kontekście dydaktyczno – wychowawczego oddziaływania na odbiorcę. Gry komputerowe jako multimedialne programy edukacyjne. Wychowawcy i rodzice w obliczu gier komputerowych. Współczesna szkoła wobec zmian technologicznych.
- 21) Elektroniczne formy diagnozy i ewaluacji** - Ewaluacja w procesie kształcenia - diagnoza w edukacji. Błędy w ewaluacji i etyczne aspekty diagnozy pedagogicznej. Sposoby gromadzenia informacji w badaniach edukacyjnych. Metody i techniki poznawania uczniów - ocena wytworów medialnych, komputer w procesie oceniania ucznia, dziennik elektroniczny w szkole, tablica interaktywna). Monitoring wybranego aspektu pedagogicznego według ustalonych kryteriów (fora internetowe, komunikatory społecznościowe, blogi).
- 22) Media społecznościowe** - Historia mediów społecznościowych. Media społecznościowe – definicje, cechy i teorie. Ewolucja funkcjonalna internetu . Zależność Web 2.0 i mediów społecznościowych. Wpływ mediów społecznościowych na obszary współczesnego życia - komunikację, edukację, kulturę, politykę, konsumpcjonizm. Socjokulturowe aspekty mediów społecznościowych. Pojęcia i strategie istotne dla mediów społecznościowych: Big Data, B2B, B2C, CRM, KPI, SEO. Personal branding czyli ja jako marka. Marketing i reklama w social media. Content marketing czyli marketingowe zarządzanie treścią. Analiza kontekstów i trendów użytkowania mediów społecznościowych. Media społecznościowe przyszłości – potencjalne kierunki rozwoju.
- 23) Metodyka wykorzystywania multimediiów w kształceniu przedmiotowym** - Lekcja multimedialna - typy, budowa, funkcje, przebieg. Strategie nauczania multimedialnego. Style nauczania i uczenia się z wykorzystaniem mediów. Internet a wartości dydaktyczne i wychowawcze w procesie edukacji. Podręczniki obudowane multimedialnie. Multimedia w kształceniu przedmiotowym. Multimedia w kształtowaniu wartości wychowawczych, etycznych. Dydaktyczne kompetencje nauczyciela w stosowaniu multimediiów w kształceniu przedmiotowym.
- 24) Technologia informacyjna w diagnozie i terapii pedagogicznej** - Pojęcia i podstawowe zasady zapobiegania niepowodzeniom szkolnym. Rodzaje programów diagnostyczno-terapeutycznych

i ich charakterystyka oraz praktyczne wykorzystanie. Klasyfikacja zastosowań komputerów w diagnostyce i terapii pedagogicznej – próba diagnozy i terapii wybranych przypadków pedagogicznych. Profilaktyczna, diagnostyczna i terapeutyczna funkcja mediów w edukacji. Korzyści dydaktyczne i pedagogiczne wynikające z komputerowego wspomaganie nauczania. Kryteria oceny w procesie doboru programu korekcyjnego. Dostosowanie środowiska pracy multimedialnej do potrzeb i możliwości osób z trudnościami w uczeniu się.

- 25) Tworzenie e-treści** - Projektowanie i realizacja multimedialnych programów edukacyjnych oraz jednostek dydaktycznych wzbogaconych o nowoczesne formy upogładowiania. Tworzenie materiałów dydaktycznych na tablice interaktywną. WebQuest jako przykład efektywnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie dydaktycznym. Wykorzystanie platformy e-learningowej w dydaktyce. Prezentacje edukacyjne w technologii Flash. Tworzenie materiałów internetowych w technologii HTML. Publikowanie stron internetowych w sieci i na nośnikach optycznych. Tworzenie obiektów multimedialnych na potrzeby technologii internetowej. Tworzenie gier komputerowych do zastosowań edukacyjnych.
- 26) Wiedza o filmie** - Estetyka kina niemego - bracia Lumiere, G. Melies, D.W. Griffith, ekspresjonizm niemiecki. Klasyczne kino hollywoodzkie i kino stylu zerowego. Styl i forma w kinie niemym. Rola dźwięku w kinie. Film jako system formalny. Opowiadanie i narracja. Film dokumentalny. Adaptacje filmowe. Kino gatunków. Genealogia filmowa.

MODUŁ 7c DO WYBORU **opiekuńczo-wychowawcza**

- 1) Arteterapia** - Podstawowe dziedziny arteterapii. Terapeutyczne i diagnostyczne funkcje plastyki. Podstawowe techniki plastyczne wykorzystywane w terapii zajęciowej. Barwy - ich znaczenie, symbolika i wpływ na psychikę człowieka. Maski w zajęciach terapeutycznych - znaczenie i możliwości jej wykorzystania. Ćwiczenia interaktywne w terapii zajęciowej. Ćwiczenia z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych podnoszących sprawność manualną. Warsztaty w technice asamblażu z wykorzystaniem osobistych przedmiotów.
- 2) Biblioterapia** - Pojęcie biblioterapii, arteterapii, pedagogiki twórczości i zabawy. Przykłady najnowszej prozy dla dzieci w Polsce i na świecie. Konstruowanie scenariuszy zajęć adresowanych dla dzieci z wykorzystaniem technik biblioterapii i elementów arteterapii.
- 3) Mediacje i negocjacje** - Komunikacja w konflikcie - style komunikowania się, analiza transakcyjna w relacjach, zasady prawidłowej komunikacji, typowe błędy w komunikacji. Istota konfliktu - definicja konfliktu, rodzaje i typy konfliktów, typowe zachowania wobec sytuacji konfliktowych; eskalacja konfliktów i ich rozwiązywanie. Mediacje - definicja mediacji, cechy i podstawowe zasady mediacji. Mediacja w aspekcie prawnym. Trening umiejętności mediacyjnych. Rola i zadania mediatora. Negocjacje społeczne.
- 4) Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej** - Podstawowe zagadnienia z metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej. Warsztaty pracy opiekuna-wychowawcy. Kompetencje zawodowe. Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktycznej działalności zawodowej i kontaktach międzyludzkich. Właściwe nawyki metodyczne. Zawieranie kontraktu w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej. Zasady, metody i formy pracy opiekuńczo-wychowawczej. Metody poznawania wychowanków. System opiekuńczo-wychowawczy w Polsce. Ewolucja podejścia do pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz jej aktualne ujęcie i kierunki zmian.
- 5) Pedagogika rodziny** - Cechy współczesnej rodziny. Przemiany współczesnej rodziny w świetle teorii drugiego przejścia demograficznego. Wybrane przykłady doświadczeń i funkcjonowania

współczesnych rodzin. Cechy dzieciństwa w świecie płynnej nowoczesności. Przemiany podstawowych funkcji rodziny w aspekcie polskiej transformacji systemowej. Nowe modele życia rodzinnego. Kultura pedagogiczna jako źródło prawidłowych zachowań rodzicielskich we współczesnej rodzinie. Ojciec, ojcostwo – ustalenia terminologiczne. Rola ojca w procesie wychowania rodzinnego. Tradycyjne i nowe modele ojcostwa – źródła i czynniki je warunkujące.

- 6) **Prawodawstwo opiekuńcze** - Prawo rodzinne i opiekuńcze w systemie prawa. Małżeństwo - prawa i obowiązki, ustanie małżeństwa. Rodzice i dzieci – pochodzenie dziecka. Władza rodzicielska. Piecza zastępcza. Przystosowanie. Obowiązki alimentacyjne. Prawo opiekuńcze – opieka i kuratela. Sytuacja dziecka w prawie karnym.
- 7) **Socjoterapia** - Analiza funkcjonowania małych grup społecznych. Dynamika rozwoju grupy socjoterapeutycznej i procesów w niej zachodzących. Programy socjoterapeutyczne. Wskazówki metodyczne. Budowa umiejętności projektowania i prowadzenia warsztatów socjoterapeutycznych. Analiza celów, funkcji i etapów procesu socjoterapii. Realizacja projektów socjoterapeutycznych. Ćwiczenie rozwoju umiejętności społecznych z wykorzystaniem procesu socjoterapeutycznego.
- 8) **Teoretyczne podstawy pracy opiekuńczo-wychowawczej** - Pojęcie opieki i pedagogiki opiekuńczej. Przedmiot, zadania pedagogiki opiekuńczej. Historia opieki nad dzieckiem w Polsce i na świecie. Sieroctwo – etiologia i typologia zjawiska. Podstawowe elementy systemu opieki nad dzieckiem. Charakterystyka rodzinnych oraz instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem. Charakterystyka systemów opiekuńczo-wychowawczych prezentowanych przez wybitnych pedagogów polskich i zagranicznych. Analiza zagranicznych systemów opiekuńczo-wychowawczych.
- 9) **Diagnoza dziecka i rodziny** - Główne pojęcia z zakresu diagnozy psychopedagogicznej. Schemat procesu poznania diagnostycznego. Diagnoza dziecka i jego środowiska rodzinnego. Strategie diagnozowania rodziny. Zasady postępowania diagnostycznego w poznaniu środowiska rodzinnego. Wywiad i rozmowa jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie. Narzędzia wykorzystywane w diagnozie dziecka i rodziny. Diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny. Diagnoza funkcjonowania dziecka w rolach szkolnych.
- 10) **Diagnoza grupy wychowawczej** - Założenia teoretyczno-metodologiczne procesu diagnozy w pedagogice - definiowanie podstawowych zagadnień. Metody diagnozowania pedagogicznego. Pojęcie technik diagnostycznych i ich klasyfikacje. Profesjonalizm w diagnozowaniu pedagogicznym - kompetencje i umiejętności pedagoga. Etyka postępowania. Diagnoza wychowawcza grupy. Socjometria - diagnoza sytuacji społecznej w grupie wychowawczej. Pedagog i grupa. Trening umiejętności wychowawczych w pracy z grupą.
- 11) **Diagnoza instytucji opiekuńczo-wychowawczych** - Działalność instytucji opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych funkcjonujących w Polsce. Problematyka diagnozy psychopedagogicznej w instytucjach. Analiza relacji pomiędzy wychowankami a wychowawcami, między jednostką i instytucją. Rodzina w obliczu przemian społecznych. Sukcesy i porażki w pracy opiekuńczo – wychowawczej. Przegląd rozporządzeń i ustaw związanych z instytucjami społeczno- wychowawczymi. Stygmat instytucji – społeczne postrzeganie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- 12) **Instytucjonalne formy opieki i wychowania** - Instytucjonalne formy oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych i naprawczych: placówki socjalizacyjne, wsparcia dziennego, typu rodzinnego, interwencyjne, resocjalizacyjne.
- 13) **Projektowanie Indywidualnych Programów Pedagogiczno-Psychologicznych** - Teoretyczne podstawy projektowania i realizacji programów pedagogiczno-psychologicznych. Zasady organizacji pomocy pedagogiczno-psychologicznej i opracowywania indywidualnych programów

edukacyjno-terapeutycznych. Charakterystyka funkcjonalna dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Analiza struktury i treści indywidualnych programów pedagogiczno-psychologicznych. Źródła i zasady doboru treści do programu edukacyjno-terapeutycznego. Monitorowanie i ocena efektów pracy pedagogiczno-psychologicznej. Współpraca z rodzicami i instytucjami w zakresie udzielania indywidualnej pomocy pedagogiczno-psychologicznej.

- 14) **Prorodzinne formy opieki i wychowania** - Sieroctwo i formy jego kompensacji. Prorodzinne formy opieki i wychowania (rodziny adopcyjne, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, wioski dziecięce SOS). Współczesne problemy adopcji. Nowe kierunki w opiece zastępczej.
- 15) **Psychologia młodzieży niedostosowanej społecznie** - Diagnoza problemu i metody (także alternatywne) wychowania i resocjalizacji. Przestępczość młodzieży jako styl życia. Psychopedagogika przygody jako tworzenie alternatywnych działań dla młodzieży zagrożonej patologią i nieletnich przestępców. Program przygotowania młodzieżowych liderów - analiza psychologiczna.
- 16) **Terapia pedagogiczna** - Terapia pedagogiczna – pojęcie, cele i zadania, podmiot i przedmiot oddziaływań. Psychoterapeutyczny aspekt terapii pedagogicznej jako interwencji wychowawczej. Specyficzne trudności w uczeniu się – objawy, typy oraz wybrane teorie wyjaśniające ich implikacje dla terapii pedagogicznej. Funkcjonowanie uczniów z dysleksją w środowisku społecznym. Wybrane zagadnienia metodyki pracy korekcyjno-kompensacyjnej. Wybrane metody terapii pedagogicznej. Projektowanie zajęć terapii pedagogicznej. Wspieranie rozwoju uczniów z dysleksją - wskazania dla nauczycieli i rodziców.
- 17) **Wolontariat** - Podstawowe kategorie pojęciowe - wolontariat, wolontariusz, zachowania prospołeczne. Regulacje prawne wolontariatu. Rodzaje i obszary działalności wolontariatu. Wolontariat młodzieżowy i studencki. Rola wolontariatu w sektorze pozarządowym.
- 18) **Edukacja regionalna** - Cele i formy edukacji regionalnej. Terminologia - region, regionalizm, mała ojczyzna, autochton, kultura, kultura narodowa, kulturalizacja, kanon kulturowy, dziedzictwo kulturowe. Charakterystyka geograficzna i kulturowa regionu Podlasia. Tradycja i regionalizm w otoczeniu dziecka - analiza wybranych projektów edukacji regionalnej. Analiza wybranych treści kultury regionu. Odczytywanie kodów kulturowych. Dziedzictwo historyczno-kulturowe Białegostoku. Ważne postacie w historii regionu Promocja dziedzictwa kulturowego w regionie. Wielokulturowa podróż po Białymstoku – gra terenowa.
- 19) **Elementy treningu interpersonalnego** - Istota, cele, treści treningu interpersonalnego. Kompetencje społeczne a możliwości interpersonalne. Komunikacja interpersonalna. Ja-Ty - umiejętności interpersonalne niezbędne w procesie komunikacyjnym. Budowanie relacji asertywnych. Konflikt interpersonalny. Proces dochodzenia do porozumienia – podstawy negocjacji. Przełamywanie barier w procesie porozumiewania się.
- 20) **Pedagogika resocjalizacyjna** - Przedmiot, cele, zadania, funkcje, zakres oraz podstawowa terminologia pedagogiki resocjalizacyjnej. Interdyscyplinarność i działy pedagogiki resocjalizacyjnej. Pojęcie normy i jej znaczenie w procesie resocjalizacji. Funkcjonalny model resocjalizacji. Nieprzystosowanie społeczne i jego specyfika. Dzieje resocjalizacji nieletnich. Systemy wychowania resocjalizującego. Prawny wymiar oddziaływań resocjalizacyjnych w kontekście standardów międzynarodowych. Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy oddziaływań resocjalizacyjnych. Resocjalizacja penitencjarna i jej specyfika. Probacja i jej znaczenie w procesie resocjalizacji.
- 21) **Pedagogika rewalidacyjna** - Niepełnosprawność – model medyczny i społeczny. Kompleksowy model oddziaływań rewalidacyjnych. Współczesne orientacje w teorii i praktyce pedagogiki rewalidacyjnej. System kształcenia uczniów z niepełnosprawnością. Formy postępowania terapeutyczno-wychowawczego w pracy z dzieckiem niepełnosprawnym. Rewalidacja

indywidualna - cele i zasady pracy z uczniem. Psychospołeczne problemy rodziców dziecka z niepełnosprawnością.

- 22) Poradnictwo wychowawcze i rodzinne** - Poradnictwo a problemy społeczne. Funkcje poradnictwa. Poradnictwo rodzinne, telefoniczne i online, zawodowe, wychowawcze w szkole. Cele i treści poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Metody, techniki, narzędzia stosowane w procedurze wspierania procesu wychowawczego. Typy i zadania poradnictwa rodzinnego i małżeńskiego. Instytucjonalna organizacja poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego – modele poradnictwa w różnych dziedzinach życia społecznego. Doradca rodziny w wybranych koncepcjach teoretycznych i w praktyce. Problemy współczesnej rodziny – wyzwania dla poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

MODUŁ 7d DO WYBORU pedagogika resocjalizacyjna

- 1) Diagnozowanie w placówkach resocjalizacyjnych** - Diagnoza penitencjarna i jej elementy składowe. Przedmiot, funkcje i etapy formułowania diagnozy w pracy resocjalizacyjnej. Modyfikacje diagnozy w pracy z podopiecznymi. Metody i techniki wykorzystywane w formułowaniu diagnozy. Płaszczyzny diagnozy resocjalizacyjnej w ujęciu wybranych modeli poznawczych. Analiza niekonwencjonalnych narzędzi diagnostycznych z wykorzystaniem technik dramy, socjoterapii, muzyki, plastyki oraz wybranych sytuacji wychowawczych. Analiza Indywidualnych Programów Resocjalizacji. Analiza barier i trudności w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktu diagnostycznego. Kompetencje diagnosty-pedagoga i jego postępowanie w procesie formułowania diagnozy.
- 2) Kryminologia** - Przedmiot, pojęcie i działy kryminologii. Przystępczość, przestępstwo, przestępca i ofiara jako przedmioty badań kryminologicznych. Kryminologia a inne dyscypliny nauki. Charakterystyka przystępczości w Polsce. Źródła informacji o przystępczości. Obraz polskiej przystępczości i charakterystyka sprawców przestępstw. Czynniki utrudniające zwalczanie przystępczości w Polsce. Związki patologii społecznych z przystępczością. Etiologia i determinanty przystępczości. Zapobieganie przystępczości. Rola państwa i społeczeństwa. Pojęcie profilaktyki kryminologicznej, kryminalistycznej, penitencjarnej. Społeczne formy działalności profilaktycznej. Państwowy system zapobiegania przystępczości. Biopsychiczne uwarunkowania przystępczości i nieprzystosowania. Psychologiczne, socjologiczne i kulturowe koncepcje wyjaśniania przystępczości.
- 3) Pedagogika resocjalizacyjna** - Przedmiot, cele, zadania funkcje, zakres oraz podstawowa terminologia pedagogiki resocjalizacyjnej. Interdyscyplinarność i działy pedagogiki resocjalizacyjnej. Pojęcie normy i jej znaczenie w procesie resocjalizacji. Funkcjonalny model resocjalizacji. Nieprzystosowanie społeczne i jego specyfika (definiowanie, etiologia, koncepcje, typologie). Dzieje resocjalizacji nieletnich. Systemy wychowania resocjalizującego. Prawny wymiar oddziaływań resocjalizacyjnych w kontekście standardów międzynarodowych. Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy oddziaływań resocjalizacyjnych. Resocjalizacja penitencjarna i jej specyfika. Probacja i jej znaczenie w procesie resocjalizacji.
- 4) Podstawy probacji i penitencjarystyki** - Instytucje totalne – świat podwładnych, świat personelu. Kara i teorie kary. Historyczne systemy penitencjarne. Instytucje penitencjarne w Polsce i na świecie. Mężczyzna i kobieta w izolacji penitencjarnej. Problem przystępczości. Pomoc penitencjarna i postpenitencjarna w kontekście działań resocjalizacyjnych w środowisku zamkniętym. Readaptacja społeczna. Resocjalizacja w oparciu o społeczeństwo. System probacji.

- 5) **Psychopatologia** – Podstawowe zagadnienia oraz najważniejsze współczesne osiągnięcia psychopatologii. Definiowanie podstawowych pojęć: zaburzenia rozwoju, zaburzenia zachowania, zaburzenia psychiki i osobowości. Diagnoza zaburzeń klinicznych. Modele diagnozy klinicznej. Ogólna i szczegółowa problematyka psychopatologii ze wskazaniem na symptomatologię zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń rozwoju, ich etiologię i patomechanizmy. Zagrożenia rozwojowe okresu dorastania. Kryzys i konflikty psychologiczne związane z kształtowaniem się tożsamości. Problem normy i patologii. Wybrane praktyczne zastosowania rozumienia psychopatologii w odniesieniu do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Instytucje świadczące pomoc w zakresie ochrony zdrowia psychicznego. Schizofrenie, zaburzenia lękowe. Zaburzenia nastroju, zaburzenia osobowości. Diagnoza przypadku.
- 6) **Teoretyczne podstawy resocjalizacji** - Elementy psychologii i prawa w teorii resocjalizacji. Diagnozowanie motywacji kryminalnej. Prewencja w sytuacji przemocy. Rola biegłego, mediatora i psychologa w sprawach rodzinnych, opiekuńczych, cywilnych oraz karnych. Koncepcyjne różnice w podejściu do resocjalizacji dzieci i młodzieży. Klimat społeczny instytucji resocjalizacyjnych. Teoria anomii E. Durkheima i R. Mertona oraz teoria zróżnicowanych powiązań E. Sutherlanda.
- 7) **Warsztaty socjoterapeutyczne** - Wiedza teoretyczna i metodyczna istotna w konstruowaniu i prowadzeniu zajęć socjoterapeutycznych. Metoda i proces w socjoterapii. Wskazówki dotyczące tworzenia programów i prowadzenia spotkań grupowych, służących realizacji celów terapeutycznych, edukacyjnych i rozwojowych. Struktura grupy socjoterapeutycznej. Analiza struktury i zasad prowadzenia zajęć, nastawionych na realizację określonych celów. Poznanie procesów skutecznej pomocy socjoterapeutycznej. Realizacja programów socjoterapeutycznych ukierunkowanych na wybrane cele korekcyjne w grupie.
- 8) **Diagnoza rodziny** - Operacjonalizacja głównych pojęć z zakresu diagnozy psychopedagogicznej. Schemat procesu poznania diagnostycznego. Diagnoza dziecka i jego środowiska rodzinnego. Strategie diagnozowania rodziny. Zasady postępowania diagnostycznego w poznaniu środowiska rodzinnego. Wywiad i rozmowa jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie. Narzędzia wykorzystywane w diagnozie dziecka i rodziny. Diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny. Diagnoza funkcjonowania dziecka w rolach szkolnych. Techniki projekcyjne w diagnozowaniu sytuacji rodzinnej. Instytucje diagnozujące problemy rodziny.
- 9) **Historia instytucji resocjalizacyjnych** - Historia rozwoju myśli i praktyki resocjalizacyjnej w Polsce i na świecie. Geneza i rozwój koncepcji i systemów resocjalizacji. Kara, jako przedmiotu badań nauk humanistycznych i społecznych. Kara w aspekcie historyczno – kulturowym. Tradycyjne i współczesne systemy resocjalizacyjne. Struktura i funkcje systemu resocjalizacji w Polsce - cele, podstawy prawne, organizacja i funkcjonowanie różnych instytucji wychowawczych, terapeutycznych, resocjalizacyjnych. Metody, procedury i dobre praktyki w realizacji działań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej.
- 10) **Metodyka wychowania resocjalizującego** - Zasady, metody i formy pracy profilaktycznej i resocjalizacyjnej. Procedury oddziaływań resocjalizacyjnych: psychotechnika, socjotechnika, kulturotechnika. Psychodynamiczne metody oddziaływań resocjalizacyjnych. Komuny terapeutyczne. Behawioralne metody oddziaływań resocjalizacyjnych. Metodyka twórczej resocjalizacji. Sylwetka i rola wychowawcy w procesie resocjalizacji. Resocjalizacja i profilaktyka w środowisku otwartym. Resocjalizacja w zakładach zamkniętych. Programowanie resocjalizujące.
- 11) **Patologie społeczne** - Charakterystyka podstawowych pojęć – norma, dewiacja, dezorganizacja, dezintegracja, patologia. Biopsychiczne i socjokulturowe uwarunkowania zachowań patologicznych. Diagnoza symptomów i skali zjawisk patologii społecznej m.in. które dotyczą: dewiacja samotnicza – samobójstwo, handel ludźmi, terroryzm, uzależnienia (alkoholizm

i narkomania), dewiacje życia seksualnego (prostyucja, pedofilia, dziecięca pornografia, kazirodztwo), wykluczenie społeczne (mobbing, bullying, bezdomność, dzieci ulicy). Strategie minimalizowania skutków patologii społecznych.

- 12) **Podstawy treningu interpersonalnego** - Geneza treningu interpersonalnego, kierunki rozwoju, zastosowanie na świecie i w Polsce. Grupa - role grupowe, normy grupowe, fazy rozwoju grupy. Komunikacja w grupie. Trener i jego rola w treningu interpersonalnym.
- 13) **Profilaktyka społeczna** - Związek profilaktyki społecznej z wychowaniem. Adolescencja wiek ryzyka i wzmożonych działań profilaktycznych. Przykłady dobrych praktyk. Założenia profilaktyki społecznej (teoretyczne podstawy działań profilaktycznych). Poziomy profilaktyki i jej rodzaje. Typy podejść i strategie w profilaktyce. Profilaktyka w szkole .
- 14) **Subkultury młodzieżowe** - Subkultury młodzieżowe – podstawowe pojęcia i etiologia zjawiska. Grupy subkulturowe - próby typologii zjawiska. Analiza stanu refleksji teoretycznej oraz badań nad grupami subkulturowymi. Współczesne kierunki badań nad subkulturami. Subkultury vs wykluczenie społeczne, przestępczość, reformatorskie ruchy społeczne, aktywność polityczna młodzieży, ucieczki i wycofania, Gender.
- 15) **Warsztaty pracy w placówkach resocjalizacyjnych** - Zapoznanie się z metodami pracy realizowanymi w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich funkcjonujących na terenie województwa podlaskiego (w tym wyjazd do instytucji). Salezjański Ośrodek Wychowawczy im. św. Jana Bosko w Różanymstoku (Salezjański Ośrodek Wychowawczy, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Św. Józefa). Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy "Promyk" im. Unii Europejskiej, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii). Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Augustowie. Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Zacherlanach. Uzależnienia: przejawy, uwarunkowania, forma pomocy, diagnoza w terapii uzależnień. Dialog Motywujący w pracy z klientem w kryzysie, zasady Dialogu Motywującego, narzędzia – OARS, język zmiany, cztery procesy w Dialogu Motywującym. Streetworking jako forma pracy klientem w środowisku. Metoda społeczności terapeutycznej w leczeniu uzależnień: struktura i system społeczności terapeutycznej, idee społeczności terapeutycznej, istota oddziaływań społeczności terapeutycznej, wizyta w Stowarzyszeniu MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Zacherlanach. Obserwacje własne w środowisku otwartym- warsztat pracy streetworkera.
- 16) **Warsztaty pracy w środowisku otwartym** - Resocjalizacja w środowisku otwartym – wprowadzenie w problematykę. Podstawowe zagadnienia z zakresu metodyki pracy kuratora sądowego. Zastosowanie metody casework. Rozmowa wychowawcza, Wywiady środowiskowe, sprawozdania, karty czynności. Zawieranie kontraktu w pracy kuratorskiej. Podstawowe zagadnienia z zakresu metodyki pracy w ośrodku kuratorskim. Omówienie niektórych metod wychowania resocjalizującego (rola sportu i rekreacji, plastyki, muzyki, teatru i pracy na rzecz grupy w oddziaływaniach resocjalizacyjnych). Określanie potrzeb i oczekiwań odbiorców. Projektowanie działań resocjalizacyjnych i profilaktycznych (w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej).
- 17) **Prawne podstawy resocjalizacji** - Miejsce aktu prawnego w hierarchii aktów prawnych i systemie prawa oraz wykładnia prawa. Problematyka prawa penitencjarnego - casus skazanego na karę pobawienia wolności. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich – procedury postępowania wobec nieletniego, środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji oraz przestępczości nieletnich. Readaptacja postpenitencjarna - przeciwdziałanie powrotowi sprawcy do przestępstwa i utrwalanie wyników resocjalizacji.
- 18) **Psychologiczne koncepcje nieprzystosowania** - Społeczności terapeutyczne przeciwdziałające nieprzystosowaniu. Elementy terapii systemowej przeciwdziałającej nieprzystosowaniu. Podstawy

poradnictwa psychologicznego. Podstawy terapii krótkoterminowej A. Ellis'a. Psychologiczne koncepcje nieprzystosowania. Psychopedagogika ryzyka. Redukowanie psychologicznego nieprzystosowania.

- 19) **Resocjalizacja insytucjonalna** - Instytucjonalne systemowe rozwiązania w zakresie opieki, wychowania, resocjalizacji, terapii osób nieletnich i dorosłych sprawców przestępstw. Prawne podstawy funkcjonowania instytucji resocjalizacyjnych w Polsce. Instytucjonalne formy oddziaływań resocjalizacyjnych. Instytucje resocjalizacyjne w Polsce i na świecie - podstawy prawne, sposoby funkcjonowania, stosowane modele i programy oddziaływań resocjalizacyjnych. Wieloaspektowa ocena procesu resocjalizacji instytucjonalnej. Uczestnicy działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej, biorący udział w procesie resocjalizacji instytucjonalnej.
- 20) **Resocjalizacja w środowisku otwartym** - Współczesne tendencje i kierunki w pracy resocjalizacyjnej z nieletnimi i dorosłymi w środowisku otwartym. Profilaktyka i prewencja przestępczości nieletnich. Probacja jako kontrola, opieka i zmiana społeczna. Metody pracy resocjalizacyjnej w środowisku otwartym. Współpraca instytucji publicznych i samorządowych ze środowiskiem. Stosowanie dozoru elektronicznego w Polsce. Zadania pracownika socjalnego, osób godnych zaufania oraz organizacji młodzieżowych i innych społecznych a także asystenta rodzinnego oraz placówek wsparcia dziennego. Zadania Ochotniczych Hufców Pracy. Profilaktyka i resocjalizacja w placówkach oświatowych. Streetworking i praca podwórkowa jako metoda resocjalizacji.